กรมฝนหลวงและการบินเกษตร วางมาตรการเข้ม รับมือภัยแล้ง-ปัญหาหมอกควัน

จากการประเมินสถานการณ์ภัยแล้งในปี 2558 พบว่ามีแนวโน้มจะเกิดสถานการณ์ภัยแล้งและภาวะฝนทิ้งช่วงในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งอาจเกิดขึ้นเร็ว ยาวนาน และมีความรุนแรงมากกว่าปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา รายงานว่าปริมาณน้ำฝนสะสมปี 2557 ต่ำกว่าค่าปกติอย่างมาก เมื่อเทียบกับปี 2556 ประกอบกับกรมชลประทานได้สรุปสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ ขนาดใหญ่และขนาดกลางปี 2557 น้อยกว่าปี 2556 ถึง 5,310 ล้านลูกบาศก์เมตร

กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรหลักในการนำทางเทคโนโลยีด้านการดัดแปรสภาพอากาศและบริการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อแก้ไขการขาดแคลนน้ำของประชาชน รวมทั้งการบินสนับสนุนกิจกรรมด้านการเกษตรและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้วางมาตรการรับมือปัญหาภัยแล้งและปัญหาหมอกควัน ที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 อย่างรอบด้าน

นายวราวุธ ขันติยานันท์ อธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร กล่าวถึงสถานการณ์ภัยแล้งปี 2558 ว่าบ้านเราประสบปัญหาขาดแคลนน้ำมาตั้งแต่ช่วงปลายฤดูฝนในปี 2557 ส่งผลให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ สถานการณ์การปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งช่วงเดือนม.ค. ในพื้นที่ๆ อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทานก็ยังพอมีน้ำที่จะดูแลได้ แต่นโยบายของภาครัฐก็คือจะต้องสำรองน้ำไว้ในเขื่อนต่างๆ ขณะนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอความร่วมมือในการลดพื้นที่ปลูกพืชฤดูแล้งในลุ่มน้ำสำคัญๆ

ส่วนพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นที่ๆ ต้องอาศัยแหล่งน้ำจากไร่ นา และอาศัยฝนธรรมชาติ จะมีความเสี่ยงค่อนข้างสูงที่จะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วง 3 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน ก.พ.-เม.ย ในช่วงฤดูแล้งเพราะฝนธรรมชาติจะตกน้อยกว่าปกติ ประกอบกับปีนี้จะเกิดปรากฏการณ์เอลนิโญ่ ซึ่งจะเกิดภัยแล้งอย่างรุนแรงทำให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตรอย่างกว้างขวางส่งผลให้ปริมาณฝนธรรมชาติต่ำกว่าปกติ รวมถึงภัยคุกคามต่างๆ ที่จะเข้ามามีผลกระทบต่อสถานการณ์ของการเพาะปลูกค่อนข้างรุนแรง

จากปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อเยียวยาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจ้างแรงงานเพื่อลดการเพาะปลูกพืชให้กับเกษตรกร เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้จากการทำงานกับกระทรวงเกษตรฯส่วนทางกรมชลประทานได้สร้างงานเพื่อจ้างแรงงานภาคเกษตรเช่นกัน และจะมีมาตรการเยียวยาภาคเกษตรกรออกมาเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ในวงเงินต่างๆ ที่ได้รับความเสียหายจากภาคเกษตร

สำหรับการดำเนินการของกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องในช่วงปลายฤดูฝนปี 2557 โดยขยายเวลาฤดูปฏิบัติการปี 2557 มาจนถึงเดือน พ.ย.ซึ่งในช่วงเดือน ต.ค.-พ.ย. สามารถที่จะเพิ่มปริมาณน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรที่ใกล้จะเก็บเกี่ยวได้ปริมาณพอสมควรรวมทั้งเติมน้ำในอ่างเก็บน้ำต่างๆ พอเข้าปลายเดือน พ.ย.เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เริ่มเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว ประชาชนเกษตรกรไม่ต้องการฝนในช่วงนั้น เพราะว่าถ้าฝนตกลงมาจะมีผลกระทบต่อผลผลิตที่ต้องลดความชื้นต่างๆ เราจึงหยุดปฏิบัติการมาตั้งแต่กลางเดือน พ.ย. เป็นต้นมา

ปัจจุบันหน่วยเคลื่อนที่เร็วหยุดปฏิบัติการในช่วงฤดูหนาวแต่ถ้าพื้นที่ไหนต้องการฝน ก็สามารถที่จะส่งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วไปช่วยเหลือได้ทันที แต่อย่างไรก็ตามช่วงนี้ก็ยังระมัดระวังไม่ให้กระทบต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว ดังนั้นแผนปฏิบัติการประจำปี 2558 จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มี.ค 2558 เป็นต้นไป โดยจะส่งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวงทั้งหมดออกประจำปฏิบัติการตามภาคต่างๆ ประกอบด้วย ภาคเหนือหน่วยปฏิบัติการตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ พิษณุโลก ตากภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ลพบุรี กาญจนบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น นครราชสีมาอุบลราชธานีภาคตะวันออก จังหวัดระยอง จันทบุรีและสระแก้ว ส่วนภาคใต้ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (หัวหิน)สุราษฎร์ธานี ซึ่งทั้ง 14 หน่วย ปฏิบัติการที่จัดตั้งขึ้นมามีความพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาภัยแล้งทันที

ไม่เพียงแต่ปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นเท่านั้น อธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ยังกล่าวถึงปัญหาของหมอกควันที่กำลังจะเกิดขึ้นอีกด้วย โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านกัมพูชา ที่จะเริ่มเผาในช่วงเดือน ม.ค. จนถึงกลางเดือนก.พ. จากนั้นพม่าก็จะเริ่มเผาตามและมาที่ไทย จะเริ่มเผาในช่วงต้นเดือน มี.ค. ซึ่งจะเกิดปัญหาหมอกควันและสูงสุดประมาณกลางเดือน มี.ค. ซึ่งจะมีหมอกควันจะเต็มภาคเหนือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบด้านการท่องเที่ยว และสุขอนามัยของประชาชน ฉะนั้นในช่วงเดือน มี.ค. เม.ย. พ.ค. ระยะเวลา 3 เดือนนี้จะเป็นมาตรการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่เกษตรกรรมและป่าไม้ รวมทั้งช่วยบรรเทาปัญหาหมอกควันทางภาคเหนือถือว่าเป็น2 ภารกิจ ที่กรมฝนหลวงและการบินเกษตร เตรียมความพร้อมไว้แล้วและจะเริ่มปฏิบัติการได้ทันทีในวันที่1 มี.ค. 2558

ขณะเดียวกัน กรมฝนหลวงและการบินเกษตร ได้วางแผนสำรอง ในกรณีที่เกิดสถานการณ์รุนแรงเรื่องภัยแล้ง และปัญหาหมอกควัน โดยเร่งการปฏิบัติการฝนหลวงให้เร็วขึ้นจาก 1 มี.ค.จะเร่งปฏิบัติการในช่วงเดือน ก.พ. โดยใช้หน่วยเคลื่อนที่เร็วที่ตั้งขึ้นมา 2 หน่วย ปฏิบัติการในพื้นที่ๆมีความต้องการให้ช่วยเหลือและพื้นที่ๆ มีสภาวะอากาศที่สามารถปฏิบัติการได้ สิ่งดังกล่าวเป็นแผนสู้ภัยแล้งและปัญหาหมอกควัน ในปีนี้

ในช่วงฤดูฝนกลางเดือนพ.ค. ซึ่งเป็นช่วงเพาะปลูกประจำปีหน่วยปฏิบัติการทั้งหมดยังดำเนินการต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำนาในช่วงต้นฤดู และช่วยบรรเทาปัญหาฝนทิ้งช่วงในเดือน มิ.ย. ก.ค เนื่องจาก 2 เดือนนี้มักจะเกิดปัญหาฝนทิ้งช่วงดังนั้นหน่วยปฏิบัติการทั้ง13-14 หน่วยก็จะระดมช่วยเหลือในช่วงเดือน ส.ค.ก.ย ต.ค. โดยเร่งภารกิจเติมน้ำให้กับอ่างเก็บน้ำต่างๆเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้สูงขึ้น และสำรองน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งในปี 2559 และนี่ก็เป็นขั้นตอนและช่วงเวลาของการปฏิบัติการฝนหลวง

นอกจากนี้กรมฝนหลวงฯ ยังได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลในการเพิ่มอัตรากำลังนักวิทยาศาสตร์และนักบินจำนวนหนึ่ง เนื่องจากกรมฝนหลวงฯ มีความจำเป็นต้องขยายพื้นที่ช่วยเหลือขณะนี้อยู่ระหว่างการเร่งรัด พัฒนาฝึกอบรมบุคลากรใหม่ให้เข้าประจำการ และร่วมปฏิบัติงานในปี 2558 ได้ทันท่วงทีและเป็นมาตรการเสริมที่กรมฝนหลวงฯ เสริมเข้าไปในปี 2558

อธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานว่า ปัญหาสำคัญอยู่ที่ความชื้นในอากาศ เพราะการทำฝนหลวงจะต้องใช้น้ำต้นทุน(ความชื้นในอากาศ) ในการทำฝนหลวง แต่ถ้าน้ำน้อยและแล้งความชื้นในอากาศจะต่ำ เพราะฉะนั้นปริมาณน้ำที่จะดึงมาเป็นเมฆเป็นฝนก็จะน้อยลงไปด้วย แต่อากาศบ้านเราค่อนข้างจะแปรปรวนอาทิตย์นี้ความชื้นน้อย แต่อาทิตย์หน้าความชื้นอาจจะไหลเข้ามา ซึ่งก็เป็นช่วงที่จะต้องช่วงชิงจังหวะเพื่อทำให้เกิดฝนให้ได้ เพื่อบรรเทาสถานการณ์ภัยแล้ง อย่างไรก็ตามความชื้นก็เป็นธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่ถ้ามีความชื้นเมื่อไรประสิทธิภาพในการทำฝนก็มีความสูงขึ้น ซึ่งกรมฝนหลวงฯ ก็มีเครื่องมือต่างๆ ที่ช่วยตัดสินใจที่จะทำฝนให้เกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่ง

ปัญหาต่อไป คือเรื่องของเครื่องบิน เนื่องจากเครื่องบินที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งเราก็ได้รับการสนับสนุนเครื่องบินจากองทัพอากาศ และผู้ปฏิบัติงานด้านการบิน ทำให้ขยายหน่วยปฏิบัติการได้มากขึ้นจาก8 หน่วย เป็น 13-14 หน่วย ซึ่งต้องอาศัยทางกองทัพอากาศเข้ามาช่วยเสริม รวมทั้งการกระจายกำลังออกไปเพิ่มโดยลดขนาดของพื้นที่ลง เพื่อเพิ่มหน่วยปฏิบัติการได้มากขึ้นมาตรการเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำในปี 2558 เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งที่เกิดขึ้นให้ได้

เนื่องในโอกาสวันที่ 24 ม.ค. 2558 เป็นวันสถาปนากรมฝนหลวงและการบินเกษตร ซึ่งดำเนินการครบรอบ2 ปี โดยในวันเสาร์ที่ 24 ม.ค. 2558 กรมฝนหลวงฯจึงกำหนดจัดงาน โดยในช่วงเช้าจะทำบุญประจำปี เพื่อเป็นขวัญกำลังให้กับเจ้าหน้าที่ จากนั้นมีการมอบนโยบายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปลัดกระทรวงฯ พร้อมกับการแสดงความยินดีจากกรมต่างๆ นอกจากนี้จะมีการประชุมสัมมนาข้าราชการ เรื่องนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง การสู้ภัยแล้ง ในปี 2558 จากหน่วยงานต่างๆเช่น ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงประจำภาคทั้ง 5 ภาคสถานีเรดาห์ และสถานีตรวจอากาศ 5 แห่ง พร้อมทีมนักบินจากนครสวรรค์ และคลองหลวง เข้าร่วมกิจกรรมตลอดทั้งวัน

ที่มา: หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ลงวันที่ 24 มกราคม 2558